

VALLEN EN OPSTAAN

Jongeren bereiken: meer dan één sportmanager in het voetbal, de wielersport (74% van de kijkers is 55-plusser) en tal van andere sporten liggen er wakker van. Zo ook het superministerie van de sport, het IOC, dat voor de afgelopen zomereditie met jongerenmagneten als golfsurfen, muurklimmen en skateboarden een kinderkaart aan het olympisch menu toevoegde. Freestyle BMX prijkte daar al op, in Parijs komt er breakdance bij en ook de e-sports zouden in de wachtkamer zitten. Je spreekt er ongetwijfeld meer jeugd mee aan dan met pakweg gewichtheffen, boogschieten of moderne pentatlon. Hen capteren is op deelnemersvlak alvast goed begonnen: waar je voor de Youth Olympic Games minimum veertien moet zijn, won op de grotmensenspelen een dertienjarige goud.

Maar zal dat een voldoende dam blijken om de vloedgolf van Netflix, TikTok en PlayStation te weerstaan? Van 'street' tot 'park', van de 'basic ollie' tot de 'crooked grind', skaten lijkt in ieder geval het momentum te hebben. Toch is de glij- en jumpsport allerminst zeker van aanwezigheid op de volgende edities van de Spelen. Net als skaten zelf wordt het juiste jongerenrecept samenstellen een oefening van vallen en opstaan. (MH)

FOTO: JEROEN SCHEERDER

JEROEN SCHEERDER

Olympische Spelen ... een kinderspel?

Kinderspelen, het genrestuk dat Pieter Breugel de Oude in 1560 schilderde, verbeeldt meer dan negentig spelen waarmee kinderen zich in de zestiende eeuw vermaakten. Hoewel van moderne sport nog geen sprake was in de tijd van Breugel, is het opmerkelijk dat een aantal van deze kinderspelletjes (ooit) op het olympische programma opgenomen werd.

Het gaat om gymnastiek (i.c., de balkoefening, de oefening aan de rekstok, handstand en koprol), touwtrekken en zwemmen. Beweegpraktijken die Breugel beeldig op zijn olieverfschilderij wist te framen. Het heet ook opmerkelijk omdat Breugel beweegvormen weergeeft die in zijn tijd beoefend werden op een stadsplein. *Urban sports* zouden we deze fysieke activiteiten vandaag noemen. En laat net die sporten in onze eeuw als nieuwkomers op het olympische programma verwelkomd worden, zodat zeker nieuwe – lees: jeugdiger – kijksportsegmenten aangetrokken kunnen worden. Het IOC tracht mee te zijn met zijn tijd. In concreto verwijzen we naar skateboarden, BMX freestyle en breaking, maar ook naar 3x3 basketbal. Stuk voor stuk sporten die als onderdeel van een straatsubcultuur het levenslicht zagen in een urbane setting. Ooit geconcipieerd om zich af te zetten tegen het als te rigide ervaren aanbod van het sportestablishment, maken deze stadskunstjes van weleer nu (of in de toekomst) in een geïnstitutionaliseerd en gestandaardiseerd format volwaardig deel uit van de olympische sporttakkenfamilie. Een vergelijkbare transitie kon de voorbije decennia reeds worden vastgesteld voor de zogenaamde 'Californische sporten', denk aan beachvolley, BMX racing, mountainbike, surfen, triatlon en ultimate frisbee. Het gaat om sporten die uitgevonden werden om zich van de traditionele sportorde te (onder)scheiden en waarbij 'freedom', 'fun' en 'fitness' centraal staan. Vandaag

hebben deze sporten een olympisch ticket/etiket verworven. Dat was wellicht niet de bedoeling van hun bedenkers. Of nog: van ludieke contestatie naar ernstige olympificatie.

Urban sports winnen onmiskenbaar aan populariteit. Ze heten ook spectaculair te zijn. Een combine van succes en spektakel, en dus hebben stadssporten nu een steek op de Spelen. Op de Olympische Spelen van Tokio 2020 was in de meisjescompetitie van zowel het park skateboarden als het street skateboarden de helft van de finalisten minderjarig. Meer nog, de podia van beide concoursen bestonden voor twee derde uit twaalf- en dertienjarigen. Op de Olympische Jeugdspelen – net als de 'echte' Spelen een vierjaarlijks multisportevenement, doch met een focus op educatie in plaats van competitie – worden sporters jonger dan veertien niet toegelaten ... Ook opvallend: skateboarden stond tot op heden nog niet op het wedstrijdschema van de jeugdolympiade. Het debuut staat geprogrammeerd op de Olympische Jeugdspelen van 2026, wanneer Dakar dit festijn mag organiseren (eveneens een olympische primeur, met name voor Afrika). Maar dus teenagers op het olympische ereschavot. Alsof de Spelen kinderspel zijn. Zullen deze vroeg-adolescenten ook scoren wanneer hun puberteit (bijna) achter de rug is, met name op de olympische hoogmissen van Parijs en Los Angeles in respectievelijk 2024 en 2028? Of zullen dan

nieuwe generaties van tieners gestalte en kleur geven aan het acrobatische plankrijden? De 'redbullisering' van de Spelen, en dus het primaat van het sportieve entertainment en de platte commerce?

Tijdens de Olympische Spelen 2020, op een 10.000-tal kilometer westwaarts van de Japanse hoofdstad, organiseerden jonge Syrische vluchtelingen in Foua hun eigen versie van de Spelen, omgedoopt tot de Camp Olympics. Op het programma stonden hoogspringen, karate en paardrijden met uit hout gezaagde paardenkoppen. Inspiratie dankzij transpiratie. Kampen om goud in een vluchtelingenkamp. Wacht deze jongeren in 2024 een plaats in het olympisch vluchtelingenteam? Van de 29 vluchtelingen die participeerden in Tokio 2020 haalde alvast geen enkele atleet het olympische podium. Kleine kans ook dat onze kampolympiërs de nieuwe stadssporters zullen worden. Syrische steden zijn in oorlog, niet echt het geprefereerde sportdecor. *Primum vivere, deinde ludere*. Vooreerst overleven, dan het spel beleven. ■

Prof. Jeroen Scheerder is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de KU Leuven.